

Mötesanteckning Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård 2024-05-23

Tid: kl. 09:00-15:00

Plats: Chalmerska huset, Södra Hamngatan 11, Göteborg

1) Inledning och syfte med dagen

a) Återkoppling från föregående möte

Fredrik Ahlvik (samverkansfunktionen) hälsar välkomna till mötet som inleds med en presentation av Hjälpmedelscentralens representanter och [samverkansfunktionen för hjälpmedelsfrågor](#) samt presentation runt borden. Kort återblick från tidigare möte.

b) Dagens program

Dagordning har funnits tillgänglig som bilaga i Outlook-kallelse till dagens möte. Den innehåller informationspunkter med möjlighet att ställa frågor, men också flera punkter med möjlighet till dialog. Bildspel från mötet kommer finnas som bilaga till anteckningarna på [Vårdsamverkans webbplats](#).

2) Aktuellt på Hjälpmedelscentralen

a) Organisation och ledning

Erica Cedervret Nilsson ny områdeschef för Hjälpmedelscentralen presenterar sig och en organisationskiss över verksamheten. Bland annat har det rekryterats avdelningschefer, så att det nu finns en på respektive ort, totalt fyra. Processledare arbetar över hela Hjälpmedelscentralens verksamhet inom områdena; *leverans, underhåll och konsultation*.

b) Status upphandling av logistik- och försörjningssystem

Christian Ahlberg (processledare för leverans) informerar kort om pågående upphandling och implementering av nytt försörjningssystem i Västra Götalandsregionen. Inom detta system kommer den nya beställningsplattformen för hjälpmedel att finnas, det vill säga det som kommer ersätta webSesam och SesamLMN. Förhoppningen är att implementering påbörjas under 2026 och att Hjälpmedelscentralen kan ansluta hösten 2027.

c) Återkoppling om arbetet med ersättningsgrupper

Christian informerar om arbetet med att öka användningen av hjälpmedel i äldre sortiment genom ersättningsgrupper och fasta ersättningsgrupper.

De förändringar som genomförts avseende ersättningsgrupper är:

- Förtydligad information i sortimentöversikter, i WebSesam och på webbplatser.
- Skapat rutiner för att starta och vårda en ersättningsgrupp, målet är att ha ersättningsartiklar leveransklara på lager.
- Noggrannare uppföljning och bevakning av ersättningsgrupperna.

Uppföljning visar att förskrivare i större omfattning väljer ersättningsartiklar när det erbjuds. Ungefär 65 % av beställarna tackar "ja" till föreslagen ersättningsartikel nu, jämfört med 30 % tidigare.

Införandet av *fasta* ersättningsgrupper har skett stegvis. Nu finns 34 ersättningsgrupper med totalt 68 artiklar. Uppföljningen visar positiva trender, men det är för tidigt att se effekterna fullt ut. Det har varit få synpunkter eller klagomål från förskrivare på det nya arbetssättet.

d) Leveranser av produkter och tjänster

Leveranssäkerheten har successivt förbättrats efter pandemin, trots oro i omvärlden. Det har under våren varit leveransproblem med vissa volymartiklar, som till exempel glidlakan, men generellt levereras hjälpmedel inom angiven tidsram. Även tjänster, så som konsultation, avhjälpande underhåll och jour utförs inom angiven tidsram.

e) Recirkulering av kryckor?

Ett projekt om recirkulering av kryckor har startat. Recirkulation skulle innebära att försäljningspriset reduceras, då en krycka kan säljas flera gånger. Det krävs en del omställningsarbete på Hjälpmedelscentralen för att sätta upp ett bra flöde för arbetet med rekonditionering, lagerhållning med mera.

De beräkningar som gjorts avseende kostnader och antaganden om volymer påvisar en positiv effekt, en prissänkning på ca 14%. Beräkningarna avseende miljöpåverkan visar en minskning av mängden aluminium med ca 4 500 kg/år och mängden plast med ca 5 900 kg/år.

Ett observandum är att kryckor identifierats i översynen kring vilka hjälpmedel som ska vara förskrivningsbara eller övergå till egenansvar. Vid beslut om kryckor ska bli ett egenansvar avslutas projektet.

3) Förskrivarkompetens

a) Statistik nationella och regionala webbutbildningar

Linda Augustsson (samverkansfunktionen) visar statistik över antalet personer som genomfört Socialstyrelsens webbutbildning *Förskrivning av hjälpmedel*, och *Förskrivning av förbrukningsartiklar* samt hur många som gått utbildningen *Förskrivning av hjälpmedel ur ett ledarperspektiv*. Det är färre som gått utbildningarna under 2023 än 2022 och enbart 33 personer (totalt) som gått utbildningen som vänder sig till ledare.

Antalet förskrivare som gått de regionala digitala förskrivarutbildningarna i Lärplattformen inriktade på regelverk, avtal och rutiner i Västra Götaland har ökat. Jämfört med antalet aktiva användare av webSesam (cirka 5000) är det dock många som inte gått dessa utbildningar. Därför är det viktigt att fortsätta arbeta för att fler går förskrivarutbildningarna.

b) Utveckling av Koncept för förskrivarkompetens och de regionala webbaserade förskrivarutbildningarna

Anette Alfredsson (samverkansfunktionen) informerar om de förändringar som Ledningsrådet för hjälpmedel beslutat om i *Konceptet för förskrivarkompetens*. I samband med det beslutet fick samverkansfunktionen i uppdrag att revidera de regionala förskrivarutbildningarna, i dialog med Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård och beredningsgrupper.

Dialog runt borden utifrån frågan "Vad är viktigt att en regional webbutbildning för förskrivare innehåller?" Nedan anges de synpunkter som grupperna skrev ner fördelat/område i dagens webbutbildning.

Regelverk

- Handbok A och O, Förstå vad som står, benämningar. Hur man hittar och söker.
- Riktlinjer i handboken, tydligt!
- Hur man läser handboken. När ska jag förskriva? När ska kommun/regional primärvård förskriva?
- Tydligt vad man behöver kunna rent praktiskt för att förskriva.
- Förskrivarens ansvar, göra detta extra tydligt för till exempel sjuksköterskor.
- Frågeställning, så de behöver testa att kolla i handboken.
- Vad förskrivaransvaret innebär.

Försörjningsavtal och överenskommelser

- Kunskap om produktval – hyra och köp.
- Hur kostnaderna kan ändras utifrån avtalet.
- Tydliggöra avtalet och hur man hittar informationen.

Beställningssystem (övergripande)

- 2 olika system.
- Hur hittar jag och var finns informationen?

Produktkunskap (övergripande)

- Produktgrupper, vilka är de?
- Handbok och sortimentsöversikt.
- Vad är man skyldig att kunna? Vart man hittar information.
- Produktkunskap – kort utbildning.
- Information om sortimentsöversikter – var hittar man det (för nya förskrivare).
- En guide kring hur man hittar nödvändig information – hur hittar man handbok, sortimentsöversikt och kontaktvägar?
- Kriterier i handboken, mål, eventuellt samverkan mellan yrkeskategorier.

Samarbetsorganisationen

- Organisation kring kostnadsansvar.
- Kortfattad information som överblick kring leverantör av hjälpmedel.
- Organisationer kring hjälpmedel – hur hänger det ihop? Inte för invecklat.
- Ha kvar tydlighet vad som gäller inom Västra Götaland.

Annat

- En idé: Ett gemensamt utprovningsprotokoll för utprovning av lyftsele.
- Utifrån den verksamhet man jobbar i – anpassa utbildning att "börja med det som är aktuellt där". Inte för mycket av sådant som ej gäller där.
- Nu är utbildningen för lång, det blir tråkigt, för mycket/mastigt man tappar fokus.
- En väg in till utbildningarna.
- Utbildning om var allt hittas, exempelvis avtal, regelverk.
- Gärna en mer övergripande utbildning när man börjar jobba – sedan mer djupgående efter ca 6 månader. Tre delar:
  - övergripande när man är ny
  - mer fördjupande efter 6 månader
  - när man jobbat länge – mer övergripande med till exempel nyheter.

Samverkansfunktionen tar med sig dessa inspel i det vidare arbetet.

Hjälpmedelsforums representanter uppmanas att skicka in eventuella tankar och idéer som kommer efter mötet till samordning.hjalpmedel@vgregion.se.

c) Aktuellt kring Hjälpmedelscentralens utbildningar

Christina Hammar (processledare för konsultation och underhåll) presenterar statistik över hur många som gått utbildningar på Hjälpmedelscentralen och hur många utbildningstillfällen som erbjöds 2023.

Under hösten 2024 utgår två utbildningstillfällen för aktivrullstolar och två för elrullstolar på grund av att nya upphandlingar är på gång för dessa produktgrupper. Fler utbildningstillfällen för elrullstolar i det nya sortimentet kommer erbjudas 2025.

Nya utbildningar under 2024 är *Positioneringskuddar, Sittdynor i rullstol och Ramper*. I utbildningen för *Sittdynor i rullstol* lär sig förskrivare bland annat att klassificera dynor. Denna utbildning är framtagen i samarbete med förskrivare.

Det är värdefullt att få in synpunkter från deltagarna på utbildningar, representanterna i hjälpmedelsforum uppmanas därför om att påminna om vikten av att fylla i utvärderingar. Medskick till Hjälpmedelscentralen ges om att det vore bra om utbildningsansvarig mejlar ut en påminnelse om att fylla i utvärderingen i Lärportalen, gärna med en länk direkt till formuläret.

Nina Wåhlin (hjälpmedelskonsulent och utbildare för lyftar och lyftselar) informerar om utbildningarna *Lyftar och lyftselar* och *Hygienhjälpmedel*.

Målet med utbildningen om lyftar och lyftselar är bland annat att förskrivare ska känna sig trygga i förskrivningsprocessen kring lyftselar, få praktisk kunskap som underlättar bedömning, val av modell samt att få se och själv testa olika lyftar och selar.

Dialog runt borden om synpunkter på lyftutbildningen och om vilka behov det finns i samband med införandet av nytt sortiment för hygienhjälpmedel (1 juni 2024). Synpunkter som lämnas om lyftutbildning:

- Heldag basutbud är bra.
- Bra att få möjlighet att testa och känna innan man förskriver lyftselar.
- För oerfarna är heldag bra. För mer erfarna räcker halvdag fördjupning.
- Gör om utbildningen till 2 dagar och lägg då till patientfall.
- Bra om HMC utökar sin utbildning likt den på HMC Sverige.
- Bra att bara lyftselar i sortiment visas.
- Man kan ha Hjälpmedelscentralens utbildning som grund och HMC Sverige som påbyggnad. Men då behöver Hjälpmedelscentralen ha mer ergonomi med.

Synpunkter kring behov av utbildning/visning inför nytt sortiment av hygienhjälpmedel:

- Flera skriver: Ja, workshop behövs.
- Kanske räcker visningsdagen v 38 för att få känna på hygienstolen.
- Bra att förskrivarna får se de förändringar som är i det nya sortimentet.

Nina tar med sig dessa medskick i det fortsatta arbetet.

4) Utvecklingsarbeten och projekt

a) Digitala hjälpmedel i samverkan

Emma Övelius (projektledare för Digitala hjälpmedel i samverkan) ger en statusuppdatering kring det pågående arbetet med digitala hjälpmedel i samverkan:

- Nu finns över 1 100 digitala hjälpmedel förskrivna. Det är framför allt digital våg, blodtrycksmätare och avancerad läkemedelsautomat.
- Det finns en rapport som sammanfattar pilotkommunernas och Hjälpmedelscentralen arbete och lärdomar från pilottestet om läkemedelsautomat. [Länk till rapporten](#)
- Nu pågår en första uppföljning av samarbetet kring digitala hjälpmedel. Resultatet från uppföljningen kommer presenteras i ett kortfattat underlag som kan spridas.
- Förstudie kring digital infrastruktur för digitala hjälpmedel är nu avslutad ([länk till rapporten](#)). Den visar på behov och vilja hos regionen och kommunerna att upphandla och införa en gemensam teknisk plattform för digitala hjälpmedel inom vård och omsorg.
- Förhoppningen är att plattformen upphandlas under 2024 och kan implementeras under 2025. Upphandlingsgruppen håller på att tillsättas men saknar kommunal kompetens utifrån IT, informationssäkerhet och verksamhetsnära kompetens inom socialtjänst och hälso- och sjukvård. Har ni i er verksamhet någon som skulle kunna delta kontakta mikael.doi@vgregion.se.
- Den tekniska plattformen kommer att behöva en aktiv förvaltning med kompetens och mandat som rör både hjälpmedel och IT/digitaliseringsfrågor. Ledningsrådet för hjälpmedel kommer ha det övergripande ansvaret för den tekniska plattformen framåt.
- Öppna dialogträffar om projektet genomförs regelbundet, mer information på projektets [webbsida](#).

b) Pilotprojekt för webbtidsbokning

Christina informerar om ett pilottest med webbtidsbokning för förväntningssamtal. Pilottestet genomförs tillsammans med Habilitering & Hälsa i Borås/Alingsås och Uddevalla/Vänersborgsområdet och pågår till och med 28 juni 2024. Därefter görs utvärderingar med både förskrivare och personal på Hjälpmedelscentralen. Om piloten faller väl ut kommer arbetet med att koppla på övriga beställare av tjänsten fortsätta under hösten. Den första avstämning med Habilitering & Hälsa visar att förskrivarna är nöjda och tycker att det är ett smidigt system.

Arbets sättet innebär att förskrivare registrerar en konsultationsaktivitet i WebSesam och bokar omgående en tid i bokningssystemet, Zoezi. Det finns utmaningar i systemet men också goda förhoppningar om att hitta lösningar.

c) Digital signering för specialanpassning

Efter sommaren kommer digital signering för specialanpassning att introduceras. Länk kommer finnas på arbetsordern för specialanpassning och "Förklaringen" sparas i diariet. Christina visar hur det fungerar.

- Tekniker lägger in specialanpassningsdokumentet i Ineras "Underskriftstjänst web" och skickar till förskrivare
- Förskrivare får information via mejl och en bifogad länk till signeringsuppdraget. SITHS-kort krävs.

Bakgrunden är att en specialanpassad produkt inte får tas i bruk innan förskrivare gjort en funktionell riskbedömning, godkänt och signerat specialanpassningsdokumentet. Hantering av specialanpassningsdokumentet har varit omständlig och tidskrävande då dokument behöver skickas fram och åter mellan tekniker och förskrivare. Digital signering kommer underlätta och snabba på denna hantering.

d) Aktuellt om webSesam

Piotr Gabrys (samverkansfunktionen) ger kort information om funktioner i WebSesam:

- Ny inloggning till webSesam med SITHS eID eller mobilt-SITHS. Detta innebär bland annat att det går att logga in på webSesam även på mobila enheter via "inloggnings-appen" *IdP* från Inera. Kontakta Piotr om det finns frågor om detta. Läs [här](#) för mer information.
- I *Varukorgen* går det att söka utan att ange sökkriterier för att kunna avreservera "kvarglömda" artiklar. Du hittar varukorgen under *Dina uppgifter* i *Öppna kundorder*.
- Blanketten för att ansöka om behörighet till webSesam har uppdaterats. Valen för typ av behörighet har ändrats till:
  - *Beställare till enhet (buffertförråd, grundutrustning)*
  - *Beställare av personliga hjälpmedel inom hälso- och sjukvård (där beställare till enhet ingår)*
  - *Beställare av personliga hjälpmedel inom socialtjänst (där beställare till enhet ingår)*
- Inloggningsproblem dyker upp då och då med olika orsaker. Nu finns en [Lathund för inloggningsproblem](#) i webSesam.

En fråga från hjälpmedelsforum är om det finns ett sätt att förlänga tidsintervallet innan automatisk utloggning. Piotr svarar att det idag inte finns någon lösning men att problemet med att bli utloggad för snabbt är noterat.

e) Pågående arbete om förändrad rapportering av förkomna hjälpmedel

Hjälpmedelscentralen har tillsammans med regional primärvård och Sahlgrenska universitetssjukhuset (SU) startat ett pilotprojekt för att förändra rapporteringen av förkomna hjälpmedel. Christian och Carina Göransson (hjälpmedelssamordnare på SU) informerar om bakgrunden och resultatet hittills.

Arbets sättet kommer utvärderas under hösten 2024. Erfarenheterna hittills visar bland annat att det är bra att enbart de hjälpmedel som har ett debiterbart värde når vårdgivaren för ställningstagande om huruvida de ska svinnrapporteras eller inte. Det blir tydligt att det är vårdgivarens ansvar att fatta beslut om svinn för dessa hjälpmedel.

f) Hjälpmedelsuppdrag inom VGR om ekonomi i balans

Anette och Linda presenterar två arbeten som gjorts inom ramen för Västra Götalandsregionens (VGR) uppdrag om ekonomi i balans; *Kartläggning av avvikande finansiering av hjälpmedel i VGR i en nationell jämförelse* och *Åtgärder för mer kostnadseffektiv förskrivning av hjälpmedel*.

Samverkansfunktionen har varit sammankallande för två arbetsgrupper med representanter från sjukhus, regional primärvård, Rehabilitering & Hälsa och Försörjningsförvaltningen.

Arbetsgruppen *Kartläggning av avvikande finansiering av hjälpmedel i VGR i en nationell jämförelse* har efter analysarbete lämnat följande förslag på åtgärder:

- Patientavgifter avgränsas till produktområden där någon form av avgifter tas ut i minst hälften av Sveriges 21 regioner.
- VGR-specifika avgifter för hemdistribution samt när patient inte följer givna regelverk eller överenskommelser.
- Hyresavgifter, nya engångsavgifter samt höjda avgifter för några produkter där VGR har kostnadsansvar.

Arbetsgruppen *Åtgärder för mer kostnadseffektiv förskrivning av hjälpmedel* har efter analysarbete bland annat lämnat följande förslag på åtgärder:

- Säkerställa att det finns en funktion med ansvar för uppföljning av hjälpmedelsförskrivning.
- Säkerställa att det finns rutiner för uppföljningen som inkluderar arbetsätt och kommunikationsvägar i syfte att kunna genomföra relevanta åtgärder.
- I introduktionsplaner fastställa att medarbetare ska gå Socialstyrelsens och de regionala webbutbildningarna, innan självständig förskrivning av hjälpmedel får göras.
- Vid behov ta fram verksamhetsnära stödmaterial till förskrivare.
- Beskriva och använda begreppet "kostnadseffektiv förskrivning" i Handbok för personliga hjälpmedel inom hälso- och sjukvård.

g) Ekonomisk uppföljning

En viktig del i kostnadseffektiv förskrivning är uppföljning, som bland annat kan göras genom granskning av fakturaunderlaget. Dialog runt borden om vilka rutiner/arbetsätt olika verksamheter har för granskning av fakturaunderlag. Ingen dokumentation av dessa dialoger görs, inte heller dialog i helgrupp. Hjälpmedelsforums representanter uppmuntras att mejla exempel på bra uppföljningsmallar (eller liknande) till samordning.hjalpmedel@vgregion.se. Dessa kan sedan publiceras på en kommande webbsida för erfarenhetsutbyten, i syfte att inspirera och stödja varandra.

5) Uppföljning av webbplatsen "Hjälpmedel i Västra Götaland" och Handbok för personliga hjälpmedel för hälso- och sjukvård (Dialog)

Sedan januari 2024 finns webbsidorna *Hjälpmedel i Västra Götaland* på Vårdsamverkans webbplats. Nu har samverkansfunktionen påbörjat en uppföljning dels med en individuell enkät som finns på webbplatsens startsida, dels med en dialog på dagens Hjälpmedelsforum.

Sammanställning av det som rapporterades in via digitalt formulär till Hjälpmedelsforum:

Hur upplever ni strukturen/indelningen av sidorna?

- Bra och tydlig.
- Saknar ISO-koderna. Annars bra och tydligt.
- Några vid bordet tycker det är svårt med ISO-kodernas placering under produktområden.
- Den är bra, men vi har haft svårt att vänja oss.

Hur upplever ni sökfunktionerna?

- Funkar bra
- Väldigt bra med sökfunktion, men ibland behöver man vara lite för exakt, man behöver ha böjt ord rätt.
- Inga synpunkter, provat för lite, men bra.
- Vissa av oss har haft svårt med sökfunktionen.

Hur upplever ni att kommunikationen om bytet av webbplats har fungerat, inför och efteråt?

- Har varit tydligt.
- Bra
- Det har ju gått ut information innan som varit tillgänglig för alla.

Specifikt gällande handboken

Hur upplever ni den övergripande indelningen med produktområden, riktlinjer, om handboken, ändringar i handboken, dokument i handboken?

- Bra
- Fortfarande lite svårt att hitta i Handboken.
- Lite svårt att hitta handboken. Lätt att välja fel handbok.

Hur upplever ni strukturen för anvisningar inom produktområden?

- Bra
- Saknar ISO-koderna på första sidorna, blir svårare att hitta.
- Bättre mot tidigare... men någon tycker det har varit lite svårt att vänja sig.
- Det är lite rörigt fortfarande för vissa. Anvisningarna i sig är bra.

Vilka konsekvenser ser ni av att handboken nu omfattar både personliga hjälpmedel, förbrukningsartiklar och nutritionsprodukter?

- Det är bra i huvudsak. "
- "Än så länge känns det enklare att allt är samlat".
- "Bra att det är samlat. "

Samverkansfunktionen tar med sig synpunkterna i det fortsatta förbättringsarbetet.

6) Avslutning

Informationsbrev till Hjälpmedelsforum, hälso- och sjukvård kommer i juni.
Till hösten planeras för ett digitalt möte.

Fredrik tackar för aktiv medverkan under dagen och önskar alla en trevlig sommar.